

Participační práva dětí jako součást standardů kvality sociálně-právní ochrany dětí

Konference na téma „Vyvažování zájmů a práv při rozhodování o dětech“

Brno, 5. 11. 2018

Legislativa související s oblastí standardu kvality sociálně-právní ochrany ve vztahu k OSPOD

Zákonná norma

- **zákon č. 359/1999 Sb.**, o sociálně-právní ochraně dětí,
ve znění pozdějších předpisů

Legislativa související s oblastí standardu kvality sociálně-právní ochrany ve vztahu k OSPOD

Podzákonná norma

- **vyhláška MPSV č. 473/2012 Sb.**, o provedení některých ustanovení zákona o sociálně-právní ochraně dětí
- **příloha č. 1 k vyhlášce č. 473/2012 Sb.**, Standardy kvality sociálně-právní ochrany při poskytování sociálně-právní ochrany orgány sociálně-právní ochrany

Co to jsou standardy kvality sociálně-právní ochrany a co obsahují?

- soubor kritérií, jejichž prostřednictvím je určována kvalita poskytované sociálně-právní ochrany klientům sociálně-právní ochrany
- obsahují principy a bodové hodnocení výkonu sociálně-právní ochrany, standardy sociální práce s klientem, standardy personálního a organizačního zajištění výkonu sociálně-právní ochrany a technicko-provozní zajištění sociálně-právní ochrany

Pro koho platí povinnost se jimi řídit?

- orgány sociálně-právní ochrany
 - krajské úřady
 - obecní úřad obcí s rozšířenou působností
 - obecní úřady a újezdní úřady
 - Ministerstvo práce a sociálních věcí
 - Úřad pro mezinárodněprávní ochranu dětí
 - krajské pobočky Úřadu práce České republiky

Pro koho platí povinnost se jimi řídit?

- zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc
- další fyzické a právnické osoby pověřené k výkonu sociálně-právní ochrany

Účinnost standardů kvality sociálně-právní ochrany ve vztahu k OSPOD?

- v souvislosti s novelou zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí,
ve znění pozdějších předpisů

od 1. ledna 2015

Výčet standardů kvality sociálně-právní ochrany

1. Místní a časová dostupnost
2. Prostředí a podmínky
3. Informovanost o výkonu sociálně-právní ochrany dětí
4. Personální zabezpečení výkonu sociálně-právní ochrany dětí
5. Přijímání a zaškolování

Výčet standardů kvality sociálně-právní ochrany

6. Profesní rozvoj zaměstnanců
7. Prevence
8. Přijetí oznámení, posouzení naléhavosti a přidělení případu
9. Jednání, vyhodnocování a individuální plán ochrany dítěte
10. Kontrola případu

Výčet standardů kvality sociálně-právní ochrany

11. Rizikové a nouzové situace
12. Dokumentace o výkonu sociálně-právní ochrany dětí
13. Vyřizování a podávání stížností
14. Návaznost výkonu sociálně-právní ochrany na další subjekty

Některé ze standardů a jejich kritérií nejsou hodnoceny u orgánů sociálně-právní ochrany, jsou-li jimi obecní úřad, krajský úřad, Ministerstvo práce a sociálních věcí a Úřad pro mezinárodněprávní ochranu dětí.

Souvislost mezi participační právy dítěte a standardy kvality sociálně-právní ochrany?

- standard č. 9 „**Jednání, vyhodnocování a individuální plán ochrany dítěte**“
kritérium 9a a 9d
- standard č. 14 „**Návaznost výkonu sociálně-právní ochrany na další subjekty**“
kritérium 14a a 14b

Standard č. 9, kritérium 9a

„Při jednání s klientem dodržuje orgán sociálně-právní ochrany základní principy výkonu sociálně-právní ochrany zejména

- respektuje individuální přístup ke všem klientům
- vychází z individuálních potřeb každého klienta
 - podporuje samostatnost klientů
- uplatňuje individuální přístup k potřebám každého klienta

Standard č. 9, kritérium 9a

- motivuje k péči o děti
- posiluje sociální začleňování klientů
- důsledně dodržuje lidská práva a základní svobody
- podporuje kontakt s přirozeným sociálním prostředím
- informuje klienta o postupech používaných při výkonu sociálně-právní ochrany“

Standard č. 9, kritérium 9d

„Orgán sociálně-právní ochrany dětí obecního úřadu obce s rozšířenou působností zpracovává v případě, kdy provedl vyhodnocování se závěrem, že se jedná o dítě vymezené v ustanovení § 6 zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů, individuální plán ochrany dítěte, podle potřeby jej přehodnocuje a následně jej uzavírá.“

Standard č. 14, kritérium 14a a 14b

„Orgán sociálně-právní ochrany zprostředkovává a doporučuje klientům služby jiných fyzických a právnických osob podle jejich potřeb, a to v souladu s cíli podpory stanovenými v individuálním plánu ochrany dítěte.“

„Orgán sociálně-právní ochrany se intenzivně věnuje oblasti přípravy na samostatný život u dětí starších 16 let, které se nacházejí v ústavní výchově, v náhradní rodinné péči nebo v péči kurátorů.“

A jaká je praxe z pohledu metodického a kontrolního orgánu?

Od počátku února 2017 zařadilo oddělení sociální práce, SPO a rodinné politiky odboru sociálních věcí Krajského úřadu Jihomoravského kraje do své kontrolní činnosti výkonu agendy sociálně-právní ochrany obecními úřady obcí s rozšířenou působností i kontrolu naplňování standardů kvality sociálně-právní ochrany těmito úřady.

A jaká je praxe z pohledu metodického a kontrolního orgánu?

Do konce dubna 2019 tak bude tato kontrola provedena u všech 21 obecních úřadů obcí s rozšířenou působností v Jihomoravském kraji a do budoucna se předpokládá zachování tohoto modelu kontroly, kdy v rámci jedné kontroly bude provedena kontrola výkonu celé agendy sociálně-právní ochrany, kdy doposud samostatně probíhala kontrola výkonu agendy náhradní rodinné péče.

A jaká je praxe z pohledu metodického a kontrolního orgánu?

Ve vztahu k participaci dítěte je ze strany Krajského úřadu jako metodického a kontrolního orgánu věnována pozornost standardu č. 9, kritérium 9a a 9d, a standardu č. 14, kritérium 14a a 14b, které s participací dítěte souvisejí zřejmě nejvíce a které mohou největší měrou prokázat, jakým způsobem je s dítětem jako klientem orgánu sociálně-právní ochrany pracováno a jakým způsobem je reagováno na jeho zájmy a práva.

A jaká je praxe z pohledu metodického a kontrolního orgánu?

Naplňování uvedených standardů, resp. jejich kritérií, je zjišťováno nejen prostřednictvím spisové dokumentace vedené o dítěti, včetně všech jejích náležitostí (zejména vyhodnocení situace dítěte a jeho rodiny a individuální plán ochrany dítěte), ale i prostřednictvím rozhovorů, které prakticky vždy dokreslují, jak je v konkrétních případech ze strany koordinátorů (klíčových pracovníků) na případu pracováno.

Dotazy?

Děkuji Vám za pozornost.

Mgr. Jan Hauk, DiS.

metodik sociálně-právní ochrany

Oddělení sociální práce, SPO a rodinné politiky

Odbor sociálních věcí

Krajský úřad Jihomoravského kraje

tel.: +420 541 652 221

e-mail: hauk.jan@kr-jihomoravsky.cz

web: www.kr-jihomoravsky.cz a www.spo-jmk.cz